

ADVIES
VAN 24 MEI 2017
OVER DE WIJZIGING VAN HET ONROERENDERFGOEDBESLUIT VAN 16 MEI 2014
BETREFFENDE HET UITSLUITEN VAN DE BTW BIJ HET BEREKENEN VAN PREMIES

INHOUD

I.	SITUERING	2
II.	ALGEMENE BEOORDELING	2
III.	STRATEGISCHE BEMERKINGEN.....	2

I. SITUERING

1. SARO ontving op 2 mei 2017 een adviesvraag van Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed Geert Bourgeois over het ontwerp van besluit houdende wijziging van het onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 betreffende het uitsluiten van de btw bij het berekenen van premies.¹ Met voorliggend advies, goedgekeurd op de raad van 24 mei 2017, komt de raad tegemoet aan de adviestermijn van dertig dagen.
2. Het ontwerpbesluit voorziet in het generiek afschaffen van de betoelaagbaarheid van de btw die in bepaalde omstandigheden bij het berekenen van restauratie- en erfgoedpremies in aanmerking wordt genomen. Het ontwerpbesluit wijzigt hiertoe drie artikels van het onroerenderfgoedbesluit, m.n. artikel 11.2.12, alsook artikel 11.3.3 met betrekking tot de berekening van de onderzoekspremie en artikel 11.7.4 §3 inzake de premie voor buitensporige opgravingskosten.

Het ontwerpbesluit voert tevens wijzigingen door in functie van de beslissing van de Vlaamse Regering betreffende de structuur van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV). Volgens deze beslissing is de vzw Vlaamse Erfgoedkuis niet langer een afzonderlijke rechtspersoon binnen PMV. In artikel 11.1.1 van het onroerenderfgoedbesluit wordt bijgevolg de vermelding 'vzw Vlaamse Erfgoedkuis' vervangen door 'Participatiemaatschappij Vlaanderen'.

II. ALGEMENE BEOORDELING

3. De raad formuleert in voorliggend advies diverse strategische bemerkingen ten aanzien van het ontwerpbesluit. De raad kan voorliggend ontwerpbesluit niet ondersteunen aangezien:
  - Er onvoldoende is onderzocht wat de mogelijke effecten zijn van de generieke maatregel (par. 5),
  - de generieke maatregel wordt ingevoerd nog voor er duidelijkheid bestaat over het voorziene flankerend beleid (par. 6) en
  - de maatregel onvoldoende is ingebed in een coherent en stabiel financieel beleid inzake onroerend erfgoed (par. 7).

III. STRATEGISCHE BEMERKINGEN

4. In de nota aan de Vlaamse Regering wordt de generieke afschaffing van de betoelaagbaarheid van de btw gekaderd vanuit de conceptnota 'nieuw premiestelsel onroerend erfgoed', goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 december 2015.²

De conceptnota van 18 december 2015 kondigde de afschaffing van de betoelaagbaarheid van de btw aan als een onderdeel van een aantal concrete retroactieve maatregelen. Het betreft de

---

¹ Zie: [VR 2017 2804 DOC.0386/2](#), alsook de nota aan de Vlaamse Regering [VR 2017 2804 DOC.0386/1](#).

² [VR 2015 1812 DOC.1373/1BIS](#). Nota van de Vlaamse Regering ingediend door minister-president Geert Bourgeois over een nieuw premiestelsel inzake onroerend erfgoed.

invoering van de kerkenbeleidsplannen, de afschaffing van de betoelaagbaarheid van de btw en het wegvallen van de verplichting om te werken met een erkende aannemer in de categorie D23 en D24 voor dossiers op de oude wachtlijst. In navolging van de conceptnota 'nieuw premiestelsel' werd de betoelaagbaarheid van de btw afgeschaft voor dossiers ingediend volgens de oude regelgeving.³ De raad gaf reeds te kennen geen voorstander te zijn van maatregelen met terugwerkende kracht omwille van de rechtsonzekerheid die hieruit volgt voor de aanvragers.⁴ Voor premie-aanvragen ingediend volgens de huidige regelgeving wordt de erfgoedpremie tot op heden nog wel berekend op basis van de aanvaarde kostenraming inclusief het niet recupereerbare deel van de btw. Met voorliggend ontwerpbesluit wordt de betoelaagbaarheid van de btw nu generiek afgeschaft.

5. De raad acht het evenwel onvoldoende onderzocht wat de mogelijke effecten zijn van de generieke maatregel. De nota aan de Vlaamse Regering verwijst naar de budgettaire moeilijk beheersbare wachtlijst voor premies en vertrekt vanuit een financieel-budgettaire logica: *'Door de betoelaging van de btw af te schaffen, kunnen met eenzelfde beschikbare krediet dus meer premiedossiers worden gehonoreerd. De wachtlijst kan daardoor sneller worden weggewerkt en toekomstige dossiers zullen ook een minder hoge budgettaire last vertegenwoordigen.'*⁵ Verder motiveert de nota aan de Vlaamse Regering de afschaffing vanuit de vaststelling dat het betoelagen van de btw een meerkost kan veroorzaken van 6 of 21 procent, *'hoewel ze niets te maken heeft met onroerenderfgoedzorg'*.

De raad benadrukt dat de btw een belangrijke meerkost vormt bij het laten uitvoeren van werken aan beschermd erfgoed. Afhankelijk van de situatie betaalt de eigenaar 6% of 21 % op de werken die hij uitvoert, de materialen die hij aankoopt of de studies die hij betaalt. Deze meerkost wordt door de eigenaar gedragen. Het afschaffen van de betoelaging van deze meerkost, betekent dat eigenaars minder geld zullen overhouden om te investeren in het onderhoud of de renovatie van het beschermde erfgoed. Er is aldus een directe relatie tussen de btw en de financiële draagkracht van de eigenaars om aan erfgoedzorg te doen. Deze maatregel komt overeen met het verlagen van het premiepercentage van 40% naar gemiddeld 35%.

De raad wijst er tevens op dat naast de premie voor onderhoud en restauratie, ook de onderzoekspremie en de premie voor toevalsvondsten worden gevat door voorliggend besluit. De onderzoekspremie, noch de premie voor toevalsvondsten werden onderzocht in de conceptnota 'nieuw premiestelsel'.

Aansluitend wijst de raad er op dat het ontwerpbesluit niet voorziet in een overgangmaatregel. De afschaffing van de betoelaagbaarheid van de btw zal niet alleen gelden voor alle nieuwe aanvraagdossiers, maar ook voor alle reeds ontvankelijk verklaarde aanvraagdossiers. Dit leidt tot grote rechtsonzekerheid voor de aanvragers wiens dossier reeds is ingediend en ontvankelijk verklaard en draagt allerminst bij aan het vertrouwen in het onroerenderfgoedbeleid.

6. De raad stelt vast dat de generieke maatregel wordt ingevoerd nog voor er duidelijkheid bestaat over het voorziene flankerend beleid. Ter ondersteuning van de retroactieve maatregelen was de ontwikkeling voorzien van een flankerend beleid.⁶ Het flankerend beleid zou onder meer inzetten op een onderzoek naar de bouwprijzen inzake restauratie en onderhoud, het stimuleren van beheersplannen en alternatieve financieringsmechanismen zoals de Erfgoedkuis en de erfgoedlening, alsook een doelmatigheidsanalyse van het beschermingsinstrumentarium.

Het is voor de raad onduidelijk of de resultaten van het onderzoek naar de marktwerking, alsook

³ Decreet van 6 juli 2016 houdende wijziging van het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en van diverse decreten wat betreft de uitvoering van het kerntakenplan van het agentschap onroerend erfgoed en wat betreft financiële en technische aanpassingen.

⁴ SARO advies van 27 januari 2016 over de wijzigingen aan het onroerenderfgoeddecreet, p. 9.

⁵ VR 2017 2804 DOC.0386/1, p. 2

⁶ VR 2015 1812 DOC.1373/1BIS. Conceptnota nieuw premiestelsel.

van de doelmatigheidsanalyse reeds bekend zijn en in welke mate deze resultaten impact hebben op voorliggend ontwerpbesluit.

7. De raad is aldus van oordeel dat met voorliggend ontwerpbesluit een generieke maatregel wordt doorgevoerd die onvoldoende is ingebed in een stabiel en coherent financieel beleid. De raad erkent dat een hervorming van de financiering van het onroerend erfgoedbeleid zich opdringt.⁷ SARO benadrukte daarbij in verleden in de eerste plaats dat de ambities van het Vlaams onroerenderfgoedbeleid en de beschikbare financiële middelen op elkaar moeten worden afgestemd. Dit betekent onder meer dat een selectievere inzet van de financiële instrumenten in samenhang moet worden bekeken met een gericht beschermingsbeleid.⁸ Het invoeren van op zichzelf staande financiële maatregelen zonder een coherent en stabiel financieel kader leidt echter tot (rechts)onzekerheid voor de aanvragers/initiatiefnemers.

---

⁷ SARO advies van 27 januari 2016, p.9-10.

⁸ SARO advies van 22 maart 2017 over de evaluatie onroerend erfgoed.